

28.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Lappajärvi

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Maria Ahvenniemi
- Nimike: Hallintojohtaja
- Sähköpostiosoite: maria.ahvenniemi@lappajarvi.fi
- Puhelinnumero: 044 369 9667

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa:

738.286 euroa.

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde:

Ei ole haettu vuonna 2025.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Verotulojen oikaisut ja väheneminen

Verohallinto oikaisi takautuvasti kiinteistöverokertymää vuosilta 2022-2025 erityisesti sote- sekä opetusalan kiinteistöistä. Lappajärven kunnalle kiinteistövero-oikaisun vaikutus oli 299.000 euroa. Lappajärven kunta ei ole voinut ennakoida takautuvaa kiinteistöveron oikaisua talousarviovalmistelun yhteydessä. Verohallinnon

päätös on vaikuttanut Lappajärven kunnan talouteen 02/2026 alkaen, vaikeuttaen kassan hallintaa ja talouden hoitoa.

2. Valtionosuuksien väheneminen

Lappajärven kunnalle maksetaan -198.796,00 euroa vähemmän valtionosuuksia vuonna 2026 kuin talousarviossa on budjetoitu. Leikkaukset johtuvat pääsääntöisesti OKM:n valtionosuuksien leikkauksista sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuuden leikkauksista. OKM:n päätös on vaikuttanut kunnan talouteen heti alkuvuodesta alkaen, mutta VM:n leikkaukset 06/2026 alkaen.

3. Sote-palveluiden siirtymisestä aiheutuneet muutuskustannukset

Terveysasema siirtyi Attendon vuokralaisuudesta kunnan omistamaan kiinteistöön HVA:n ja Attendon välisten sopimusneuvotteluiden kariuduttua. Terveyspalveluiden ja hammashoidon muutostöihin ei näin ollen voitu varautua vuoden 2026 talousarviossa. Kunta on joutunut tekemään sotepalveluiden sijoittumisen vuoksi mittavia muutostöitä kiinteistöön. Budjetoidut toimintakulut ovat ylittyneet syyskuuhun mennessä 60.490 euroa, eikä hammashoidon remontti ole vielä valmis. Budjettiylitystä muutostöiden vuoksi arvioidaan kertyvät yhteensä 90.000 euroa vuonna 2026. Terveysaseman palvelut käynnistyivät keväällä 2026 ja hammashoidon palvelut syksyn 2026 aikana. Lisäksi muutos aiheutti kunnalle noin 140.000 euron vuokratuottomenetyksen.

4. Maahanmuuton välillisten kustannusten nousu

Lappajärven kunnassa on Etelä-Pohjanmaan maakunnasta eniten maahanmuuttajia väkilukuun suhteutettuna. Sijoittumisen taustalla ovat olleet kunnan elinkeinorakenne, joka houkuttelee ulkomaisia osaajia erityisesti maatalouden ja sen liitännäiselinkeinojen kausityöhön ja hoivatyöhön. Lisäksi geolukioon on saapunut opiskelijoita Euroopan ulkopuolisista maista. Lappajärvellä on ammattikoulun oppilaitoksia, joissa opiskelee myös ulkomaisia opiskelijoita. Väkilukuun suhteutettuna merkittävä maahanmuuttajataustaisten työikäisten osuus heijastuu myös perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen. Kunnan perusopetuksessa jo noin 10 prosenttia oppilaista on maahanmuuttajataustaisista perheistä. Kunta on joutunut panostamaan valmistavaan opetukseen ja lisäämään opetusresurssia em. henkilöryhmälle. Kunta on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriöltä valmistavan perusopetuksen lisäopetukseen noin 11.000 euron valtionosuuden, mutta se ei riitä kattamaan nousseita kustannuksia.

Ulkomaalaistaustaisten oppilaiden määrä on edelleen 10 %:n luokkaa ja äidinkieliä on tällä hetkellä suomen kielen lisäksi kymmenen.

Kunnassa sijaitsevan ammatillisen oppilaitoksen eli Jamin jatkuva haku muuttaa maahanmuuttajataustaisten oppilaidemme määrää ennakoimattomasti. Jamille tulee paljon opiskelijoita Venäjältä (ennen vuotta 2024) sekä nykyään Kauko-idän maista. Esimerkiksi keväällä 2026 meillä oli tiedossa 3 maahanmuuttajataustaista oppilasta lukuvuodelle 2026-2027; nyt oppilaita on 9 ikäjakautuksen ollessa 6-15 vuotta. Tämä tuo haasteita ja kustannuksia niin opetukseen kuin tukipalveluihin koululla. Lappajärven kunnalla on kasvanut rahoitustarve koulun erilaisella demografisella rakenteella verrattuna koko kunnan väestörakenteeseen. Lappajärven kunta ei ole saanut rahoitus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Lappajärven työttömyysaste oli 6,4 % elokuussa 2026. Työttömistä työnhakijoista 21 (55) henkilöä oli maahanmuuttajataustaisia (Lähde: Kuntayhtymä Kymppi). Tämä on korkein maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden osuus koko työllisyysalueella. Kuntayhtymä Kymppin mukaan maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden palvelut sitovat normaalia enemmän työllisyyspalveluiden resursseja. Maahanmuuttajataustaisten työnhakijoista ei kuitenkaan ole suoraan suodatettavista ja saatavilla etuustietoa.

Lappajärven kunta arvioi, että ulkomaalaistaustaisen väestönlisäyksen aiheuttamat kustannukset ovat nousseet noin 40.000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna eikä näkyvissä ole tilanteen helpottumista.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Lappajärvi ei ole hakenut harkinnanvaraista vuonna 2025

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

Lappajärven kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteet sisältävät sekä tuloja lisääviä että menoja vähentäviä toimenpiteitä. Alla erittely merkittävimmistä toimenpiteistä aikatauluineen:

1. Toteutetut toimenpiteet

Vesi- ja viemäriliittymien tuloutus taseesta käyttötalouteen (tulojen lisäys)

Kunnalla on ollut taseessa palautuskelpoisia ja arvonalisäverottomia vesi- ja viemäriliittymiä vuosilta 2004-2009. Kunta ryhtyi taloustilanteen vuoksi yhdenmukaistamaan vesi- ja viemäriliittymiä verohallinnon ohjeistuksen mukaisesti, siten että palautuskelpoiset ja arvonalisäverottomat liittymät muutetaan palautuskelvottomiksi ja arvonalisäverollisiksi. Kunta on saanut em. liittymäomistajilta suostumuksia 192 551,38 € euron edestä 17.8.2026 mennessä. Summa tuloutuu käyttötalouteen.

Tonttien asettaminen myyntiin

Kunta asetti rantatontin myyntiin, josta saatiin 57.000 euron kertaluontoinen tulo. Lisäksi myynnissä on joenrantatontteja.

Koulukiinteistöjen myynti

Lappajärven kunta on myynyt kaksi opetuskäytöstä poistunutta koulukiinteistöä 1 euron kauppahinnalla. Säästövaikutus käyttökulujen osalta on noin 50.000 euroa vuoden 2026 aikana. Myynnistä muodostuu pysyvä säästö.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Säästötoimenpiteet (menojen vähennys)

Kunnanhallitus päätti toukokuussa säästötoimenpiteisiin ryhtymisestä ja asetti menokurin.

Säästötoimenpiteiden tavoitteena on saada yhteensä 350.000 euron menosäästöt. Toimenpiteissä on mukana matkustus- ja koulutusrajoituksia, menoleikkauksia, investointien jäädyttämistä tai siirtämistä taloussuunnitelmavuosille. Säästötoimenpiteissä on myös yhden valiokunnan lakkauttaminen, mistä kunnanvaltuusto päättää myöhemmin tänä vuonna. Elokuun loppuun mennessä päätetyt säästötoimenpiteet olivat noin 270.000 euroa.

Yhteistoimintamenettely (menojen vähennys)

Lappajärven kunnanhallitus on 17.08.2026 päättänyt käynnistää koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Henkilöstöön kohdistuva säästötavoite on 150.000 euroa. Lopullinen säästö on noin 114.000 euroa lomautuksina vuodelle 2026 ja noin 143.000 euroa irtisanomisina kohdistuen taloussuunnitelmavuosille. Lomautukset toteutetaan 6.10. – 31.12.2026.

Investointien jäädyttäminen (menojen vähennys)

Kunnan investointisuunnitelma vuodelle 2026 on noin 1,1 miljoonaa euroa. Valiokuntien ja kunnanhallituksen tämänhetkisillä päätöksillä investointeja on jäädytetty kokonaan tai siirretty taloussuunnitelmavuosille noin 310.000 euroa.

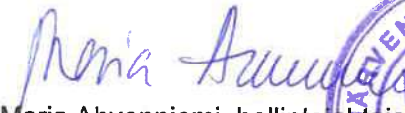
F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Talousarviovuoden 2026 taustalla on pitkästä aikaa alijäämäinen tilinpäätös vuodelta 2025, toteutuen 231.478,64 euroa alijäämäisenä. Vuosi 2026 ja tulevat vuodet 2027– 2028 puolestaan näyttävät tämänhetkisen ennusteen mukaan myös reilusti alijäämäisiltä. Lappajärven kunta on mukana Kuntaliiton Kestävä kuntatalous III -hankkeessa, jonka toimenpiteenä konsulttiyhtiö FCG on toteuttanut talouden painelaskelman vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmavuosien laadintaa varten perustuen Valtiovarainministeriön toukokuun vero- ja valtionosuusennusteisiin. Painelaskelman perusteella Lappajärven kunnan talouteen on syntymässä suunnitelmavuosille noin 0,7-0,8 miljoonan euron vuotuinen alijäämä, mikäli toimintaa jatketaan nykytasolla. Lappajärven kunnan taseessa oli 31.12.2025 ylijäämää noin 2,8 miljoonaa euroa, joka uhkaa olla menetetty vuoteen 2030 mennessä ilman sopeutustoimenpiteitä. Tämän vuoksi Lappajärven kunnan on säästötoimenpiteissään haettava myös kauaskantoisempia talouden sopeuttamiskäytännöjä välttääkseen kriisikuntamenettelyn lähivuosina.

Lappajärven kunnan toimintamenoista noin 40 % on henkilöstökuluja eli noin 4,8 milj. euroa. Yli 34 % menoista on palvelujen ostoja (suurimpana asiantuntijapalveluiden ostot ja ICT-menot). Muut menot, kuten aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat noin 9,9 %, muut toimintakulut n. 13,6 % ja avustukset noin 2,4 %. Henkilöstömenot ja palveluiden ostot ovat kuntatalouden suurimmat menoerät.

Lappajärven kunnassa on taloutta hoidettu vastuullisesti ja etupainotteisesti. Kouluverkkoa koskevat sopeutuspäätökset on jo tehty ja säästömarginaalit ovat pienet.

Kunnantalouden tasapainottamistoimenpiteitä joudutaan harkitsemaan hyvin tarkkaan ja kohdistamaan ne niihin toimenpiteisiin ja keinoihin, jotka aiheuttavat vähiten haittaa kunnan palvelutuotannolle.

Maria Ahvenniemi, hallintojohtaja

Liitteet:

1. Kunnanvaltuuston pöytäkirjan ote 15.06.2026 § 24 Tilinpäätöksen 2025 hyväksyminen, tilintarkastuskertomus ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille
2. Kunnanhallituksen pöytäkirjanote 25.05.2026 § 82 Osavuosisikatsaus 1-4/2026
3. Kunnanhallituksen pöytäkirjanote 25.05.2026 § 83 Vuoden 2026 säästötoimenpiteet
4. Kunnanhallituksen pöytäkirjanote 31.08.2026 § 133 Vuoden 2026 säästötoimenpiteet
5. Kunnanhallituksen pöytäkirjanote 14.09.2026 § 144 Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltyjen toimenpiteiden täytäntöönpano